
**ՎՏԱՆԳԻ ՄԵՋ ԹՈՂՆԵԼՈՒ ՔՐԵԱԽԻՐԱՎԱԿԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ ԵՎ
ՈՐԱԿՄԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**

ԱՐՄԻՆԵ ՄԵԼԻՔՍԵԹՅԱՆ

ՀՀ քրեական օրենսգրքի 128 հոդվածի 1-ին մասը պատասխանատվություն է նախատեսում կյանքի համար վտանգավոր դրության մեջ գտնվող անձին անհրաժեշտ և ակնհայտ անհետաձգելի օգնություն ցույց չտալու կամ օգնություն ցույց տալու անհրաժեշտության մասին համապատասխան մարմիններին չհաղորդելու համար, եթե հանցավորը պարտավոր չի եղել հոգ տանելու տուժողի մասին, և ինքը նրան չի դրել կյանքի համար վտանգավոր դրության մեջ:

Նույն հոդվածի 2-րդ մասը պատասխանատվություն է նախատեսում կյանքի կամ առողջության համար վտանգավոր վիճակում գտնվող և ինքնապահպանության միջոցներ ձեռնարկելու հնարավորությունից զրկված անձին անօգնական վիճակում թողնելու համար, եթե հանցավորն այդ անձին օգնություն ցույց տալու իրական հնարավորություն է ունեցել և պարտավոր է եղել նրան խնամել, կամ ինքն է նրան դրել կյանքի համար վտանգավոր վիճակում:

ՀՀ քրեական օրենսգրքի 128 հոդվածի երրորդ մասով պատասխանատվություն է սահմանված հատուկ սուբյեկտի, այսինքն՝ այնպիսի անձի կողմից վտանգի մեջ թողնելու համար, որն առաջացրել է մահ կամ այլ ծանր հետևանքներ, ով պարտավոր է եղել տուժողին խնամել կամ ինքն է նրան դրել կյանքի համար վտանգավոր վիճակում:

Այս հանցագործության օբյեկտը կյանքի կամ առողջության համար վտանգավոր դրության մեջ գտնվող և ինքնապահպանության միջոցներ ձեռնարկելու հնարավորությունից զրկված մարդու կյանքի և առողջության անվտանգության ապահովմանն ուղղված հասարակական հարաբերություններն են: Օբյեկտիվ կողմից հանցագործությունը դրսևորվում է անգործությամբ: Ընդ որում, հոդվածի 1-ին մասի դեպքում անձի գործելու պարտականությունը բխում է համակեցության կանոններից, և վտանգի մեջ գտնվող անձին օգնություն ցույց չտալու համար քրեական պատասխանատվություն սահմանելը նախ և առաջ պայմանավորված է գթասրտության, մարդասիրության և բարոյականության սկզբունքներով¹: Մակայն կարծում ենք, որ նպատակահարմար է ապաքրեականացնել վտանգի մեջ թողնելու համար պատաս-

¹ Տե՛ս «Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք», Հատուկ մաս, դասագիրք բուհերի համար, Եր., 2011, էջ 181:

խանատվություն նախատեսող հոդվածի 1-ին մասը, քանի որ դրա համար պատասխանատվություն սահմանելը պայմանավորված է մարդասիրության սկզբունքով, և զուտ համակեցության կանոններից բխող պարտավորությունը չկատարելը չպետք է հանգեցնի իրավաբանական, առավել ևս քրեական պատասխանատվության²:

Հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերով նախատեսված հանցագործության հանցակազմերը ձևական են, այսինքն՝ հանցանքն ավարտված է համարվում անգործության դրսևորման պահից:

Մակայն պրակտիկայում լինում են դեպքեր, երբ վտանգի մեջ թողնելով՝ փաստորեն առաջանում են հետևանքներ, և բարդություններ են ծագում վտանգի մեջ թողնելն այլ հանցանքներից տարբերակելու կամ այլ հանցանքների հետ համակցությամբ որակելու հարցերում:

Քննարկված է արժանի նաև այն հարցը, թե հանցավորի որ (հակաօրինակա՞ն, թե՞ իրավաչափ, մեղավո՞ր, թե՞ անմեղ, հանցավո՞ր, թե՞ ոչ հանցավոր) արարքները կարող են տուժողին դնել վտանգավոր իրավիճակում և դրանից հետո իր համար առաջացնել վտանգի մեջ գտնվող անձին օգնելու պարտականություն: Կարծում ենք, որ անձի ցանկացած արարք, եթե դրանից հետո առաջանում է կյանքի կամ առողջության համար վտանգավոր դրություն, կարող է անձի համար ստեղծել գործելու պարտականություն: Այլ հարց է, որ որոշ դեպքերում անձի հետհանցավոր պասիվ վարքագիծը ինքնուրույն քրեաիրավական գնահատական չի ստանում: ՌԴ գերագույն դատարանի որոշման մեջ նշված է, որ դիտավորյալ հանցանքից հետո հանցավորի անգործությունը չի կարող լրացուցիչ որակվել որպես վտանգի մեջ թողնել³: Մակայն, կարծում ենք, որ այնպիսի դիտավորյալ հանցանքների պարագայում, որոնց հիմնական հանցակազմի պարտադիր հատկանիշ չէ անձի մահը, կամ այն չի համարվում հանցանքը ծանրացնող հանգամանք, փաստացի մահ առաջանալու դեպքում հանցավորի հետագա անգործությունը պետք է ստանա իր ինքնուրույն քրեաիրավական գնահատականը: Օրինակ՝ երբ անձի դիտավորությունն ուղղված է մեկ այլ անձի առողջությանը միջին ծանրության վնաս պատճառելուն, և դրանից հետո հանցավորը նրան անգիտակից վիճակում թողնում ու հեռանում է, որից առաջանում է տուժողի մահ, ապա արարքը պետք է որակել համակցությամբ՝ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 113 հոդվածով (դիտավորությամբ առողջությանը միջին ծանրության վնաս պատճառել) և ՀՀ քրեական օրենսգրքի 128 հոդվածի երրորդ մասով (վտանգի մեջ թողնելը, որն առաջացրել է տուժողի մահը): Իհարկե, այս դեպքում հանցավորը մահվան նկատմամբ պետք է դրսևորի մեղքի դիտավորյալ ձև:

² Տե՛ս Մ. Մարկոսյան, Քրեականացման և ապաքրեականացման հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, Եր., 2011, էջ 182:

³ Տե՛ս «Судебная практика к Уголовному кодексу Российской Федерации». М., 2011, էջ 596:

Անզգույշ արարքները ևս կարող են ակտիվ վարքագիծ դրսևորելու պարտականություն առաջացնել, այսինքն՝ անձը պարտավոր է օգնել իր անզգույշ արարքի հետևանքով վտանգի մեջ հայտնվածին: Այստեղ ևս պետք է հաշվի առնել հետևյալը. եթե այդ անզգույշ արարքը ենթադրում է մահը որպես հետևանք, ապա հետագա անգործությունը չպետք է ստանա ինքնուրույն քրեաիրավական գնահատական: Օրինակ՝ երբ անձն անզգույշ կրակոցից ստանում է հրազենային վնասվածք, իսկ հանցավորը դեպքի վայրից դիմում է փախուստի՝ խուսափելով պատասխանատվությունից, տուժողին թողնում է կյանքի համար վտանգավոր դրության մեջ, որի հետևանքով տուժողը մահանում է: Թեև ՀՀ քրեական օրենսգրքի 128 հոդվածի երկրորդ մասի համաձայն տուժողին կյանքի համար վտանգավոր վիճակում դրած անձը պարտավոր է օգնություն ցույց տալ նրան, սակայն այստեղ բացակայում է վտանգի մեջ թողնելու հանցակազմը, և արարքը չպետք է որակել հանցանքների համակցությամբ (անզգույշությամբ մահ պատճառել և վտանգի մեջ թողնել)՝ հետևյալ հիմնավորումներով. մահվան անմիջական պատճառը սկզբնական արարքն է, որը դասվում է անզգույշությամբ մահ պատճառելու օբյեկտիվ կողմի մեջ, և որտեղ մահ առաջանալը համարվում է հանցակազմի պարտադիր հատկանիշ: Իսկ եթե անզգույշ արարքը չի ենթադրում տուժողի մահը որպես հետևանք, ապա նման իրավիճակ փաստացի առաջանալու դեպքում արարքները պետք է որակել համակցությամբ: Օրինակ՝ վարորդը, խախտելով ճանապարհային երթևեկության կանոնները, վրաերթի է ենթարկում հետիոտնին, որը ստանում է ոտքի կոտրվածք, որից հետո վարորդը, խուսափելով քրեական պատասխանատվությունից, ցուրտ եղանակին, գիշերային ժամին, բնակավայրից դուրս թողնում և հեռանում է՝ նախատեսելով տուժողի մահվան հնարավորությունը: Տվյալ դեպքում եթե տուժողը մահանա, ապա, կարծում ենք, արարքը պետք է որակել ՀՀ քրեական օրենսգրքի 242 հոդվածի 1-ին մասով (ճանապարհային երթևեկության և տրանսպորտային միջոցների շահագործման կանոնները խախտել), 244 հոդվածով (ճանապարհատրանսպորտային պատահարի վայրը թողնել) և 128 հոդվածի երրորդ մասով: Թեև ՀՀ քրեական օրենսգրքի 242 հոդվածը անձի մահը նախատեսում է որպես արարքը ծանրացնող հանգամանք, սակայն այդտեղ մահվան նկատմամբ հանցավորը դրսևորում է անզգույշություն, իսկ բերված օրինակում հանցավորը տուժողի մահվան նկատմամբ դրսևորում է դիտավորություն: Բացի այդ, տվյալ դեպքում բացակայում է անմիջական պատճառական կապը ՃԵԿ-ի կանոնների խախտման և մահվան միջև: Այս առումով ՌԴ գերագույն դատարանի դիրքորոշումն այլ է: Դատարանը նշել է, որ ճանապարհատրանսպորտային պատահարի վայրը թողնելիս անձի արարքը պետք է որակվի միայն ճանապարհատրանսպորտային պատահարի վայրը թողնելու համար պատասխանատվություն նախատեսող հոդվածով, այլ ոչ թե

վտանգի մեջ թողնելու համար պատասխանատվություն նախատեսող հոդվածով, քանի որ առաջին հոդվածը երկրորդի համեմատ համարվում է հատուկ նորմ⁴: Սակայն խնդիրն այն է, որ ՌԴ քրեական օրենսգրքի 125 հոդվածը (վտանգի մեջ թողնելը) չի նախատեսում տուժողի մահը որպես ծանրացնող հանգամանք, իսկ տվյալ դեպքում ճանապարհատրանսպորտային պատահարի վայրը թողնելու համար պատասխանատվություն նախատեսող ՌԴ քրեական օրենսգրքի 265 հոդվածը 125 հոդվածի համեմատ համարվում է հատուկ նորմ, և մրցակցության դեպքում պետք է որակվի միայն 265 հոդվածով⁵: Սակայն ՀՀ քրեական օրենսգրքի 128 հոդվածը նախատեսում է տուժողի մահը որպես հանցանքը ծանրացնող հանգամանք, ուստի ՀՀ քրեական օրենսգրքի 128 հոդվածի 3-րդ մասը և 244 հոդվածը միմյանց նկատմամբ մրցակցության մեջ չեն, և առկա է հանցանքների համակցություն:

Այս առումով տարբեր է դատական պրակտիկան: Բերենք օրինակ.

08.08.2008 թ. Մ.-ին մեղադրանք է առաջադրվել ՀՀ քրեական օրենսգրքի 242-րդ հոդվածի 2-րդ մասով այն բանի համար, որ նա, իր անձնական օգտագործման ավտոմեքենայով ընթանալով 70 կմ/ժամ արագությամբ, շլացել է հանդիպակաց ընթացող գործով չպարզված ավտոմեքենայի հեռահար լույսերից և, առանց կանգ առնելու, նույն արագությամբ շարունակել է ընթացքը, վրաերթի ենթարկել Ք.-ին, որն անգիտակից վիճակում տեղափոխվել է հիվանդանոց, որտեղ էլ ժամը 00.00-ի սահմաններում մահացել է: 22.08.2008 թ. Մ.-ին առաջադրված մեղադրանքը լրացվել է ՀՀ քրեական օրենսգրքի 128 հոդվածի 3-րդ մասով և ՀՀ քրեական օրենսգրքի 244 հոդվածով այն բանի համար, որ տուժող Ք.-ին վրաերթի ենթարկելուց հետո նա դեպքի վայրում անօգնական է թողել վերջինիս և առանց կանգ առնելու շարունակել է վարել մեքենան՝ լքելով ճանապարհային պատահարի վայրը:

Փորձագետի թիվ 16 եզրակացությամբ՝ տուժողի մահը վրա է հասել տրավմատիկ շոկից, մարմնի վրա կան առողջությանը ծանր վնասի պատճառման հատկանիշներ, որոնք մահվան հետ ուղղակի պատճառական կապի մեջ են և հանգեցրել են մահվան⁶:

Կարծում ենք՝ տվյալ դեպքում արարքը պետք է որակվի ՀՀ քրեական օրենսգրքի 242 հոդվածի 2-րդ մասով և ՀՀ քրեական օրենսգրքի 244 հոդվածով՝ հետևյալ հիմնավորումներով: Նախ՝ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 128 հոդվածի 3-րդ մասով որակելու հիմքեր չկան, քանի որ, ինչպես պարզվում է փորձագետի եզրակացությունից, մահվան պատճառ է հանդիսացել ոչ թե անձի անգործությունը, այլ ավտովթարը, և

⁴ Տե՛ս «Судебная практика к Уголовному кодексу Российской Федерации», էջ 599:

⁵ Պետք է նշել, որ ՌԴ քրեական օրենսգրքի 265 հոդվածը՝ ճանապարհատրանսպորտային պատահարի վայրը թողնելը՝ ուժը կորցրել է 2003 թ.:

⁶ Տե՛ս http://www.datalex.am/dl_case_view_page.php?caseType=1&courtID=0&caseID=32369622321725831:

երկրորդ՝ մահվան նկատմամբ հանցավորը դրսևորել է մեղքի անգույշ ձև, իսկ մահվան ելքով վտանգի մեջ թողնելու դեպքում հանցավորը մահվան նկատմամբ պետք է դրսևորի մեղքի դիտավորյալ ձև:

Բերենք մեկ այլ օրինակ դատական պրակտիկայից.

Ն.-ին մեղադրանք է առաջադրվել ՀՀ քրեական օրենսգրքի 242 հոդվածի 2-րդ մասով, 128 հոդվածի 2-րդ մասով և 244 հոդվածով այն բանի համար, որ նա, խախտելով ՃԵԿ-ի 2.2.1 կետի պահանջները, չունենալով վարորդական վկայական, վարելով իր ավտոմեքենան, վրաերթի է ենթարկել Վ.-ին, որը ստացած մարմնական վնասվածքներից մահացել է: Բացի այդ, Ն.-ն, ունենալով ռեալ հնարավորություն վրաերթից անմիջապես հետո օգնություն ցույց տալու տուժողին, լքել է ճանապարհատրանսպորտային պատահարի վայրը և ավտոմեքենայով հեռացել այնտեղից⁷:

Տվյալ դեպքում, կարծում ենք, մեղադրանքի ծավալից պետք է հանվի ՀՀ քրեական օրենսգրքի 128 հոդվածի 2-րդ մասով առաջադրված մեղադրանքը, քանի որ վերջինիս և ՀՀ քրեական օրենսգրքի 244 հոդվածով նախատեսված նորմերը ընդհանուր և հատուկ նորմերի մրցակցության մեջ են, որտեղ հատուկը 244 հոդվածով նախատեսված նորմն է, և արարքը որակելիս նախապատվությունը պետք է տրվի վերջինիս:

Ի տարբերություն ՀՀ քրեական օրենսգրքի 128 հոդվածի առաջին և երկրորդ մասերով նախատեսված հանցագործությունների հանցակազմների, որոնք ձևական հանցակազմեր են, երրորդ մասով նախատեսված հանցագործության հանցակազմը նյութական է, այսինքն՝ բացի անգործություն դրսևորելուց արարքն ավարտված համարելու համար անհրաժեշտ է, որ առաջանա հետևանք՝ մահ կամ այլ ծանր հետևանք:

Եթե ընդհանուր սուբյեկտն անգործություն է դրսևորում և անձին թողնում է վտանգավոր վիճակում, որից հետո տուժողը մահանում է, ապա ըստ էության առաջանում է ՀՀ քրեական օրենսգրքի 128 հոդվածի երրորդ մասով նախատեսված հետևանքը, սակայն տվյալ դեպքում անձի արարքը չի կարող որակվել 128 հոդվածի երրորդ մասով, քանի որ օրենքի հոդվածի տառացի մեկնաբանությունից պարզ է դառնում, որ հետևանքը առաջանալիս այն կարող է մեղսագրվել հանցավորին, եթե դա կատարվել է հոդվածի երկրորդ մասով նախատեսված դեպքերում, այսինքն՝ երբ անձն ինքն է դրել տուժողին նման դրության մեջ կամ տուժողին հոգ տանելու պարտականություն է ունեցել:

ՀՀ քրեական օրենսգրքի 128 հոդվածի երրորդ մասի վերլուծությունից պարզ է դառնում, որ հանցավորը հետևանքի նկատմամբ դիտավորություն է դրսևորում: Հնարավոր է այնպիսի իրավիճակ, երբ հետևյալի նկատմամբ հանցավորը դրսևորի հանցավոր ինքնավստահույթ-

⁷ Տե՛ս http://www.datalex.am/dl_case_view_page.php?caseType=1&courtID=0&caseID=33214047251857848:

յուն կամ անփութություն: Նման պարագայում եթե նույնիսկ առաջանա տուժողի մահ, ապա արարքը կարող է որակվել ՀՀ քրեական օրենսգրքի 128 հոդվածի առաջին կամ երկրորդ մասերով: Տուժողի մահը չի կարող մեղսագրվել հանցավորին, քանի որ հոդվածում մեղքի անգույշ ձևի մասին նշում չկա: ՀՀ քրեական օրենսգրքի 28 հոդվածի երկրորդ մասի համաձայն՝ անգուշությամբ կատարված արարքը հանցագործություն է, եթե դա հատկապես նախատեսված է քրեական օրենսգրքի Հատուկ մասում: Ուստի նպատակահարմար է անգուշությամբ մահ առաջանալը նույնպես նախատեսել որպես վտանգի մեջ թողնելու ծանրացնող հանգամանք՝ իհարկե տարբերակելով պատասխանատվությունը դիտավորությամբ և անգուշությամբ նման հետևանքներ առաջացնելու համար:

Բացի ճիշտ որակման անհրաժեշտությունից, կարևոր է նաև սահմանագատել մահ առաջացրած վտանգի մեջ թողնելը և սպանությունը, քանի որ այս երկու հանցանքների պատժաչափերը խիստ տարբեր են: Անգործությամբ սպանությունը և մահվան էլքով վտանգի մեջ թողնելը հանցակազմի գրեթե բոլոր տարրերով համընկնում են: Որոշ հեղինակներ այս հանցագործությունների տարբերությունը փնտրում են գործելու պարտականության մեջ: Կախված այն հանգամանքից, թե անգործությունն ինչ դեր է խաղում, տարբերվում են վնաս պատճառող և վնաս չպատճառող անգործությունները: Վնաս պատճառող անգործությունն առկա է այն դեպքում, երբ նորմատիվ ակտերը անձին պարտավորեցնում են գործել, և եթե այդ պայմաններում վտանգի մեջ թողնելու հետևանքով մահ է պատճառվում, անձը պետք է պատասխանատվություն կրի սպանության համար⁸: Օրինակ՝ հրդեհաշիջման աշխատանքներ իրականացնելիս եթե համապատասխան աշխատակիցը չմարի կրակը, դրսևորի անգործություն, ապա պատասխանատվության կենթարկվի սպանության համար: Վնաս չպատճառող անգործությունն առկա է այն դեպքում, երբ ստեղծված իրադրությունում անձը կարող էր կանխել հետևանքները:

Անգործությամբ պատճառված մահվան համար կարող է քրեական պատասխանատվություն առաջանալ միայն այն ժամանակ, երբ հաստատվի, որ անձն անհրաժեշտ գործողություններով չի կանխել վրա հասնող մահը, թեև տվյալ կոնկրետ իրադրությունում ոչ միայն պարտավոր էր, այլև իրական հնարավորություն ուներ դա անելու⁹:

Իրավակիրառ պրակտիկայում որոշակի խնդիրներ է առաջացնում խնամք տանելու պարտականություն ունեցող անձի կողմից վտանգի մեջ թողնելը անգործությամբ սպանությունից տարբերակելը:

⁸ St´u Горелик И. И. Квалификация преступлений, опасных для жизни и здоровья, М., 1973, էջ 214:

⁹ St´u «Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք», Ընդհանուր մաս, դասագիրք բուհերի համար, Եր., 2011, էջ 43:

ՀՀ քրեական օրենսգրքի 128 հոդվածի երկրորդ մասը պատասխանատվություն է նախատեսում հատուկ սուբյեկտի կողմից վտանգի մեջ թողնելու համար: Ընդ որում, որպես հատուկ սուբյեկտ նախատեսված է տուժողին խնամելու պարտականություն ունեցող անձը կամ տուժողին կյանքի համար վտանգավոր դրության մեջ դնող անձը: Տուժողին խնամելու պարտականություն ունեցող անձի կողմից վտանգի մեջ թողնելը, որն առաջացրել է տուժողի մահ, պետք է տարբերակել անգործությամբ սպանությունից: Եթե տուժողին խնամելու պարտականություն ունեցող անձն ինքն է տուժողին դնում կյանքի համար վտանգավոր դրության մեջ, որից հետո տուժողը մահանում է, ապա առկա է ոչ թե վտանգի մեջ թողնել, որն առաջացրել է տուժողի մահ, այլ անգործությամբ սպանություն:

Վտանգի մեջ թողնելը պետք է տարբերել սպանության փորձից: Վտանգի մեջ թողնելու դեպքում հանցավորը հետևանքի նկատմամբ դրսևորում է անուղղակի դիտավորություն, իսկ սպանության փորձի դեպքում՝ ուղղակի դիտավորություն: Եթե հանցավորը գործել է սպանելու դիտավորությամբ, բայց հասցրել է ոչ մահացու մարմնական վնասվածք, և մահը վրա է հասել օգնության բացակայության պատճառով, և հանցավորը օգնություն ցուցաբերելուն որևէ կերպ չի խոչընդոտել, ապա արարքը պետք է որակվի որպես սպանության փորձ¹⁰: Տվյալ դեպքում հանցանք կատարած անձի հետհանցավոր պասիվ վարքագծին ինքնուրույն քրեաիրավական գնահատական տալու անհրաժեշտություն չկա, քանի որ այն լիովին կլանվում է սպանության փորձի համար պատասխանատվություն նախատեսող նորմով:

Մահվան ելքով վտանգի մեջ թողնելը սպանությունից տարբերելու չափանիշ է համարվում մահվան նկատմամբ դիտավորության առաջացման ժամանակի պարզումը: Եթե քրեական գործով ապացուցվի, որ մահվան նկատմամբ դիտավորությունն առաջացել է մինչև տուժողի կյանքի համար վտանգավոր դրություն ստեղծելը, ապա առկա է սպանություն: Իսկ եթե տուժողի մահվան նկատմամբ դիտավորությունը առաջացել է կյանքի համար վտանգավոր դրություն ստեղծելուց հետո, ապա առկա է մահ առաջացրած վտանգի մեջ թողնելու հանցակազմը:

Ելնելով վերոշարադրյալից՝ նպատակահարմար է ՀՀ քրեական օրենսգրքի 128 հոդվածով նախատեսված վտանգի մեջ թողնելու դիսպոզիցիան վերախմբագրել հետևյալ կերպ.

1. Կյանքի կամ առողջության համար վտանգավոր վիճակում գտնվող և ինքնապահպանության միջոցներ ձեռնարկելու հնարավորությունից զրկված անձին անօգնական վիճակում թողնելը, եթե հանցավորն այդ անձին օգնություն ցույց տալու իրական հնարավորություն է ունեցել և պարտավոր է եղել նրան խնամելու, կամ ինքն է նրան դրել

¹⁰ Տե՛ս նույն տեղը, էջ 44:

կյանքի համար վտանգավոր վիճակում:

2. Նույն արարքը, որն անգոռուշությամբ առաջացրել է մահ կամ այլ ծանր հետևանքներ:

3. Հոդվածի առաջին մասով նախատեսված արարքը, որն անուղղակի դիտավորությամբ առաջացրել է մահ կամ այլ ծանր հետևանքներ:

Կարծում ենք, որ առաջարկվող օրենսդրական փոփոխությունները կարող են նպաստել քրեական օրենսդրության հստակ կիրառմանն ու արդյունավետությանը:

Բանալի բառեր – *որակում, վտանգի մեջ թողնել, հանցագործություն, իրավաչափ, մեղավոր, անմեղ, հանցավոր, պասիվ վարքագիծ*

АРМИНЕ МЕЛИКСЕТЯН – Уголовно-правовая характеристика и особенности квалификации оставления в опасности. – Известны случаи, когда оставление человека в опасности приводит к серьёзным последствиям, и не всегда легко разграничить указанное деяние и другие преступления либо квалифицировать совокупность преступлений. Также заслуживает внимания вопрос о том, какие действия (незаконные или правомерные, преступные или неправомерные) создают опасную ситуацию и кого следует привлечь к ответственности за оставления в опасности. В статье высказано мнение, что любое действие, создающее опасную для жизни и здоровья ситуацию, обязывает к оказанию помощи. При этом очень важно разграничивать оставление в опасности, приведшее к смерти, и убийство, поскольку меры наказания за эти преступления сильно разнятся.

На основе анализа предлагаются некоторые меры по усовершенствованию УК РА.

Ключевые слова: *квалификация, оставление в опасности, преступление, правомерные, виновные, невиновные, пассивное поведение*

ARMINE MELIKSETYAN – Criminal-legal Characteristics and Qualification Peculiarities of Abandonment in Danger. – The article discusses the issues of criminal responsibility for abandonment in danger. In practice several cases are registered when abandonment in danger results in certain consequences, thus creating difficulties with the differentiation of the discussed crime from other ones or with the qualification of the criminal behavior as a multiple offence.

One of the issues which needs to be discussed is what kind of behavior (illegal or legal, guilty or non-guilty, criminal or non-criminal) can create a danger for a person, as well as who can be held responsible for abandonment in danger. The author states that any behavior creating danger for a person should also create a duty to help him/her.

Besides the accurate qualification of a crime, it is also important to differentiate abandonment in danger leading to death from the homicide, as the penalty for these crimes is extremely different. As a summary, the author make suggestions for the improvement of RA legislation in regard the discussed issue.

Key words: *qualification, abandonment in danger, crime, lawful, guilty, innocent, criminal, passive behavior*